

ANALÝZA VYBRANÝCH NÁKLADOV DOPRAVCOV CESTNEJ NÁKLADNEJ DOPRAVY

Miloš Poliak¹ - Vladimír Konečný²

1 Úvod

V súčasnom období hospodárskej krízy by mali dopravcovia, z dôvodu udržania sa na trhu, optimalizovať vlastné náklady. V SR existuje stále veľa dopravcov, ktorí nekalkulujú náklady a neporovnávajú ich s ponúkanou cenou na trhu, ale riadia sa pravidlom: „*Ked' to vychádza konkurencii, musí to vychádzať aj mne.*“ Pri cene 0,6 – 0,8 €/km jazdy súpravy s celkovou hmotnosťou 40 ton ide o veľmi nebezpečné podnikanie. Z toho dôvodu v nasledujúcom príspevku je predstavený vývoj vybraných nákladových položiek v prvom štvrtroku 2009 v SR. Príspevok sa zameriava na náklady, ktoré predstavujú najvyšší podiel na celkových nákladoch dopravcov podnikajúcich v cestnej nákladnej doprave.

2 Náklady na pohonné hmoty

Katedra cestnej a mestskej dopravy Žilinskej univerzity v Žiline od roku 2004 pre dopravcov spracováva prehľad ceny motorovej nafty na stránke www.fpedas.uniza.sk/~phm, na základe štatistických údajov zverejňovaných IRU. Na uvedenej stránke sú taktiež uvedené náklady na pohonné hmoty dopravcu pri vybranej vnútroštátnej a medzinárodnej cestnej doprave. V tab. 1 je spracované porovnanie cien motorovej nafty k 4. 6. 2009 v jednotlivých krajinách so stanovením nákladov v €/km. Pri stanovení nákladov sa ďalej uvažuje s jazdnou súpravou s celkovou hmotnosťou 40 t so spotrebou motorovej nafty 32 litrov na 100 km.

Posledný stĺpec tab. 1 uvádza náklady na pohonné hmoty bez dane z pridanej hodnoty (v nečlenských krajinách EÚ je cena nafty uvažovaná aj s daňou). V prípade, že dopravca je evidovaný pre platbu dane z pridanej hodnoty, potom najvýhodnejšia cena motorovej nafty bola 4. 6. 2009 v Rusku na úrovni 0,1427 €/km. Najvyššie náklady k uvedenému dátumu sú na úrovni 0,355 €/km v Dánsku. V SR náklady dopravcu sú na úrovni 0,2821 €/km.

¹ Doc. Ing. Miloš Poliak, PhD; Katedra cestnej a mestskej dopravy, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Žilinská univerzita v Žiline; Univerzitná 1; 010 26 Žilina; tel.: 041/513 3531; Milos.Poliak@fpedas.uniza.sk

² Ing. Vladimír Konečný, PhD; Katedra cestnej a mestskej dopravy, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Žilinská univerzita v Žiline; Univerzitná 1; 010 26 Žilina; tel.: 041/513 3509; Vladimir.Konecny@fpedas.uniza.sk

Tab. 1 Počiatočné ceny motorovej nafty vo vybraných krajinách Európy pre zostavenie nákladových indexov

Krajina	Mena	Kurz (mena/€)	Motorová nafta (€/liter)	DPH (%)	Motorová nafta (€/liter bez DPH)	Náklady na pohonné hmoty (€/km)
Belgicko	€	-	0,995	21	0,822	0,2631
Bielorusko	€	-	0,531	-	0,531	0,1699
Bulharsko	BGN	1,956	0,890	20	0,742	0,2373
Česká republika	CZK	26,825	0,958	19	0,805	0,2576
Dánsko	DKK	7,445	1,111	-	1,111	0,3555
Estónsko	EEK	15,647	0,853	18	0,723	0,2313
Fínsko	€	-	0,968	22	0,793	0,2539
Francúzsko	€	-	0,996	19,6	0,833	0,2665
Grécko	€	-	0,936	18	0,793	0,2538
Holandsko	€	-	1,029	19	0,865	0,2767
Chorvátsko	HRK	7,350	0,903	-	0,903	0,2890
Írsko	€	-	1,029	21	0,850	0,2721
Litva	LTL	3,453	0,898	18	0,761	0,2435
Lotyšsko	LVL	0,7093	0,847	18	0,718	0,2297
Luxembursko	€	-	0,818	15	0,711	0,2276
Macedónsko	MKD	61,357	0,725	-	0,725	0,2320
Maďarsko	HUF	282,480	0,927	25	0,742	0,2373
Nemecko	€	-	1,033	16	0,891	0,2850
Nórsko	NOK	8,879	1,203	24	0,970	0,3105
Poľsko	PLN	4,476	0,802	22	0,657	0,2104
Portugalsko	€	-	0,986	19	0,829	0,2651
Rakúsko	€	-	0,940	20	0,783	0,2507
Rumunsko	ROL	4,183	0,825	19	0,693	0,2218
Rusko	RUB	43,446	0,446	-	0,446	0,1427
Slovensko	€	-	1,049	19	0,882	0,2821
Slovinsko	€	-	1,012	20	0,843	0,2699
Srbsko	CSD	95,242	0,970	-	0,970	0,3104
Čierna Hora	€	-	0,820	-	0,820	0,2624
Španielsko	€	-	0,870	16	0,750	0,2400
Švajčiarsko	CHF	1,513	1,005	-	1,005	0,3216
Švédsko	SEK	10,668	1,072	25	0,858	0,2744
Taliansko	€	-	1,073	20	0,894	0,2861
Ukrajina	UAH	10,503	0,506	-	0,506	0,1619
USA	USD	1,410	0,689	-	0,689	0,2205
Veľká Británia	GBP	0,873	1,189	17,5	1,012	0,3238

Zdroj: spracovanie autorov podľa NBS, IRU

3 Priemerné mzdové náklady v doprave

Priemerná mesačná nominálna mzda v doprave a skladovaní za 1. štvrt'rok roku 2009 dosiahla hodnotu 691,03 € v porovnaní s priemernou mesačnou nominálnou mzdou v národnom hospodárstve 710,45 € predstavuje odmeňovanie v oblasti dopravy a skladovania 97,27 % priemeru odmeňovania v národnom hospodárstve (tab. 2).

Tab. 2 Vývoj priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v doprave a skladovaní v prvom štvrt'roku 2009

Obdobie	Priemerná mesačná nominálna mzda v doprave a skladovaní (€/mesiac)
Január 2009	707,25
Február 2009	663,75
Marec 2009	702,35
1. štvrt'rok 2009	691,03

Zdroj: ŠÚ SR

4 Náklady na diaľničné poplatky v SR

V súčasnosti je za vymedzené úseky diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy stanovená úhrada v závislosti od celkovej hmotnosti vozidla a času platnosti zakúpenej diaľničnej známky. Aktuálne sadzby úhrady za používanie pozemných komunikácií cestnou nákladnou dopravou sú uvedené v tab. 3 stanovené Nariadením vlády SR č. 428/2008 Z. z..

Pre vozidlá s celkovou hmotnosťou nad 3,5 t nie je možné v roku 2009 zakúpiť diaľničnú nálepku s platnosťou 1 rok. Nálepka s najdlhšou platnosťou 9 mesiacov má platnosť od 1. 1. 2009 do 30. septembra 2009 z toho dôvodu, že od 1. 10. 2009 sa predpokladá pre túto kategóriu vozidiel zavedenie elektronického mýtného.

Tab. 3 Výška úhrady za užívanie vymedzených úsekov diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy

Druh známky	Celková hmotnosť vozidla	
	3,5 až 12,0 t	nad 12 t
9 mesačná	495 €	810 €
mesačná	55 €	90 €
týždeň	24 €	40 €
denná	8,60 €	10 €

5 Náklady na mýto vo vybraných európskych štátoch

Významnými nákladmi pre vykonávaní medzinárodnej cestnej nákladnej doprave sú poplatky za využívanie cestnej siete v zahraničí. V tab. 4 je spracovaný prehľad nákladov vybraných krajín pre jazdnú súpravu s 5 nápravami a celkovou hmotnosťou 40 t spĺňajúcou emisné triedy Euro 3 a Euro 4.

Tab. 4 Spoplatnenie používania cestnej siete v 1. štvrtroku 2009

Krajina	Jednotka	EURO 3	EURO 4
Belgicko	€/deň	7,19	7,19
Česko	€/km	0,156	0,156
Dánsko	€/deň	7,19	7,19
Holandsko	€/deň	7,19	7,19
Luxembursko	€/deň	7,19	7,19
Maďarsko	€/deň	9,52	9,52
Nemecko	€/km	0,204	0,183
Poľsko	€/deň	8,56	8,56
Rakúsko	€/km	0,3318	0,3318
Švajčiarsko	€/tkm	0,023	0,023
Švédsko	€/deň	7,19	7,19

Zdroj: POLIAK, M., CEDOP 2009

6 Náklady na pneumatiky

Pri stanovení nákladov na pneumatiky príspevok vychádza z cien konkrétnych plášťov ponúkaných 10 výrobcami na trhu v SR. Ide o výrobcov: Barum, Continental, Semperit, Matador, Michelin, Kormoran, Bridgestone, Firestone, Goodyear a Dunlop (tab. 5). Analyzovaný je plášť 12R22,5 s rôznymi dezénmi, ktoré na trhu ponúkajú uvedení výrobcovia. Cena sa pohybuje od 304,81 € po 640 €, pričom priemerná cena plášt'a je na úrovni 476,835 €bez DPH.

Tab. 5 Analyzované plášte nákladných vozidiel

Značka	Rozmer	Dezén	Li	Cena (€bez DPH)
Barum	12R22.5	BF12	152/148	304,81
Continental	12R22.5	RSA	152/148	392,29
Semperit	12R22.5	M434EURO	152/148	353,45
Matador	12R22.5	DH1	152/148	388,40
Michelin	12R22.5	XZE2+	152/148	557,00
Kormoran	12R22.5	U	152/148	472,00
Bridgestone	12R22.5	R298	152/148	573,00
Firestone	12R22.5	FS400	152/148	522,20
Goodyear	12R22.5	UN REG.RHS II	152/148	640,00
Dunlop	12R22.5	SP351	152/148	565,20
Priemerná cena				476,84

Zdroj: spracovanie autorov na základe www.pneubox.sk

7 Náklady na daň z motorových vozidiel

Samosprávny kraj môže na základe zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov vo všeobecne záväznom nariadení zaviesť daň z motorových vozidiel. Sadzby dane sa medzi krajinami navzájom odlišujú, v súčasnosti päť krajov daňovo zvýhodňuje

environmentálne prijateľnejšie vozidlá používané na podnikanie, Bratislavský, Košický a Prešovský samosprávny kraj nepristúpili k takémuto zvýšeniu.

Keďže sa sadzby dane pre rovnaký typ vozidla medzi kraji odlišujú, uskutočnili sme porovnanie sadzieb dane z motorových vozidiel pre jednotlivé samosprávne kraje SR pre návesovú súpravu s maximálnou celkovou hmotnosťou 40 ton platných k 1. 1. 2009.

Výpočet dane pre návesovú súpravu rešpektuje nasledujúce legislatívne ustanovenia:

- podľa § 87 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, základom dane pri úžitkovom vozidle je jeho celková hmotnosť v tonách a počet náprav.
- podľa § 88 ods. 2 písm. c) vyššie uvedeného zákona, sadzba dane sa určí pre vozidlo používané v rámci návesovej jazdnej súpravy (ťahač a náves) podľa celkovej hmotnosti a počtu náprav uvedených v dokladoch vozidla, osobitne pre ťahač a osobitne pre náves. Vozidlo sa z hľadiska určenia sadzby dane zaradí do najbližšej nižšej daňovej skupiny, než do akej by patrilo podľa celkovej hmotnosti uvedenej v dokladoch vozidla, osobitne ťahač a osobitne náves.
- podľa § 96 ods. 2 vyššie uvedeného zákona v návesových jazdných súpravách sa celkovou hmotnosťou jednotlivého vozidla rozumie numerický súčet hmotností pripadajúcich na jednotlivé nápravy.

Tab. 6 Porovnanie ročných sadzieb dane z motorových vozidiel pre návesovú súpravu s maximálnou celkovou hmotnosťou 40 ton v jednotlivých krajoch SR

Kraj	Daň z motorových vozidiel za návesovú súpravu (€/rok)	
	Návesová súprava, ťahač Euro 3	Návesová súprava, ťahač Euro 4
Bratislavský	2 088,56	2 088,56
Banskobystrický	1 991,63	1 888,73
Košický	2 034,79	2 034,79
Nitriansky	2 021,84	1 997,60
Prešovský	1 994,96	1 994,96
Trenčiansky	2 059,67	2 018,18
Trnavský	2 050,38	1 947,81
Žilinský	2 066,82	2 020,51

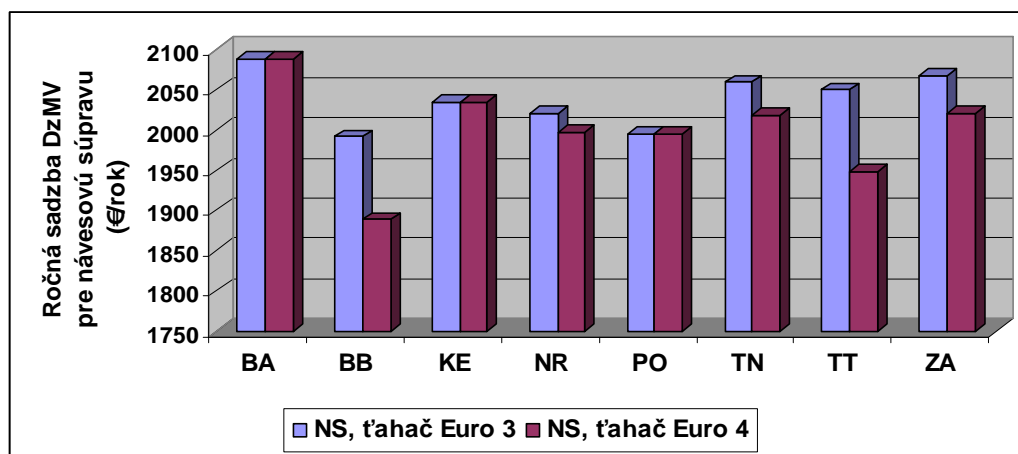
Pri výpočte sadzieb dane z motorových vozidiel pre jednotlivé kraje SR pre návesovú súpravu s maximálnou celkovou hmotnosťou 40 ton uvažujeme (podľa konkrétnych osvedčení o evidencii) s charakteristikami ťahača návesu:

- najväčšia prípustná celková hmotnosť ťahača: 18 000 kg,
- **2 nápravy**, najväčšia prípustná hmotnosť pripadajúca na nápravy: 7 100 kg, 11 500 kg, (spolu **18 600 kg**),
a s charakteristikami valníkového návesu:

- najväčšia prípustná celková hmotnosť návesu: 34 000 kg,
- **3 nápravy**, najväčšia prípustná hmotnosť pripadajúca na nápravy: 8 000 kg, 8 000 kg, 8 000 kg (**spolu 24 000 kg**).

Rozhodujúce sú počty náprav a ich celková najväčšia prípustná hmotnosť u ťahača a návesu samostatne. Porovnanie sadzieb dane je realizované v dvoch alternatívach, pre plnenie emisného limitu Euro 3 a Euro 4 ťahačom návesu, pozri tab. 6 a obr. 1.

Najväčšiu daň z motorových vozidiel pre uvedenú návesovú súpravu by dopravca platil v Bratislavskom kraji, najmenšiu v Banskobystrickom, pričom rozdiel v daňovom zaťažení medzi týmito kraji pri návesovej súprave s ťahačom Euro 3 predstavuje približne 97 €/rok, pri ťahači Euro 4 je rozdiel až 200 €/rok.

Obr. 1 Porovnanie ročných sadzieb dane z motorových vozidiel pre návesovú súpravu s maximálnou celkovou hmotnosťou 40 ton v jednotlivých krajoch SR

8 Záver

V ČR združenie cestných dopravcov pripravuje štvrťročne pre dopravcov nákladové indexy, ktoré pomáhajú dopravcom zorientovať sa pri cenotvorbe. V SR zatiaľ nijaká organizácia ani združenie nespracováva indexy nákladov, preto predpokladáme, že príspevok pomôže sa dopravcom aspoň čiastočne zorientovať pri kalkulácii vlastných nákladov.

9 Literatúra

- [1] POLIAK, M.: Predpokladaný vývoj sadzieb elektronického mýta v niektorých európskych štátoch a jeho dopady z hľadiska dopravcov. Emisné zóny.; 11. odborný seminár Aktuálne problémy v podnikaní v cestnej doprave – CEDOP 2009; Agroinštitút – Kongresová sála; 4. – 5. 2. 2009; Nitra; ISBN 978-80-8070-975-4; s. 144-155
- [2] POLIAK, M.: Fixné a variabilné náklady; Truck&business – štvrťročník pre stratégiu podnikania v cestnej doprave; č. 1/2009; vydáva Auto Business Media, s. r. o.; ISSN 1337-897X; s. 28 – 29
- [3] Cenové výmery príslušných samosprávnych krajov vo vzťahu k dani z motorových vozidiel platné na rok 2009

[4] www.fpedas.uniza.sk/~phm

[5] www.nbs.sk

[6] www.iru.org

[7] www.pneubox.sk

[8] www.statistics.sk

Internetové noviny pre rozvoj
logistiky na Slovensku.
ISSN: 1336-5851